

INSTITUT PRO DEMOKRACII A EKONOMICKOU ANALÝZU
projekt Národohospodářského ústavu AV ČR, v. v. i.

INSTITUTE FOR DEMOCRACY AND ECONOMIC ANALYSIS
A Project of the Economics Institute of the Czech Academy of Sciences

Generace X a Y očima dat: Když byli rodiče mladí jako my

Květen 2023

EVA PEŇÁZOVÁ, MICHAL ŠOLTÉS

PROJEKT NÁRODOHOSPODÁŘSKÉHO ÚSTAVU AKADEMIE VĚD ČR

Eva Peňázová

Vystudovala žurnalistiku a mediální studia na Fakultě sociálních věd Univerzity Karlovy. V IDEA při CERGE-EI působí jako administrátorka projektu, kde se věnuje produkční činnosti a psaní textů.

Eva graduated in journalism and media studies from the Faculty of Social Sciences of Charles University. She works as a project administrator at IDEA at CERGE-EI, where she is involved in production and text writing.

Michal Šoltés

Výzkumný pracovník think-tanku IDEA při CERGE-EI. Pracuje jako odborný asistent na katedře národního hospodářství Právnické fakulty UK. V roce 2021 dokončil PhD studium na CERGE-EI. Ve svém výzkumu se věnuje ekonomii veřejného sektoru či ekonomii kriminality.

Michal is a researcher at the IDEA think tank at CERGE-EI. He also works as an assistant professor at the Department of Economics, Faculty of Law, Charles University. He completed his PhD studies at CERGE-EI in 2021. His research focuses on public sector economics and the economics of crime.

Upozornění: Tato studie reprezentuje pouze názory autorů, a nikoli oficiální stanovisko Národohospodářského ústavu AV ČR, v. v. i. či Centra pro ekonomický výzkum a doktorské studium UK (CERGE).

Warning: This study represents only the views of the authors and not the official position of the Charles University, Center for Economic Research and Graduate Education as well as the Economics Institute of the Czech Academy of Sciences, v. v. i.

Generace X a Y očima dat: Když byli rodiče mladí jako my

Studie 6/2023

© Eva Peňázová, Michal Šoltés

Národohospodářský ústav AV ČR, v. v. i., 2023

ISBN 978-80-7344-672-7 (Národohospodářský ústav AV ČR, v. v. i.)

Studie 6/2023

Generace X a Y očima dat: Když byli rodiče mladí jako my¹

KVĚTEN 2023

EVA PEŇÁZOVÁ, MICHAL ŠOLTÉS

Shrnutí

- Studie představuje unikátní srovnání současného života generace Y, tzv. mileniálů (narození 1981–1996), s generací X jejich rodičů (narození 1965–1980) na základě dostupných statistik týkajících se úrovně vzdělanosti, partnerských vztahů či relativních výdělků.
- Zdrojem dat analýzy je Výběrové šetření životních podmínek (SILC) Českého statistického úřadu z let 2006 a 2021. Jedná se o šetření, která probíhají každoročně na reprezentativním vzorku domácností a v nich žijících jednotlivců. Zvolené vzorky z let 2006 a 2021 umožňují porovnat situaci generací X a Y v podobném věku. V době sběru dat z roku 2006 bylo zástupcům generace X 25–40 let. Příslušníkům generace Y bylo v roce 2021 24–39 let.
- Nejvýraznější rozdíl mezi generací X a Y je v úrovni dosaženého vzdělání. Lidí, kteří v generaci Y dosáhli aspoň bakalářského vzdělání, je 32 % oproti pouhým 13 % v generaci X. Naopak mezigeneračně výrazně poklesl podíl vyučených, ze 40 % v generaci X na 23 % v generaci Y. Za pozornost stojí, že se míra nárůstu vysokoškolsky vzdělaných lidí značně liší podle pohlaví. V generaci X byl podíl žen vysokoškolaček stejný jako podíl mužů vysokoškoláků, tj. 13 %. Oproti tomu v řadách mileniálů má vysokoškolské vzdělání 37 % žen a „jen“ 27 % mužů.
- Druhý nejmarkantnější mezigenerační rozdíl sledujeme v poklesu uzavírání manželství. Lidé v generaci Y se ve sledovaném věku vdávají a žení méně často než jejich rodiče v generaci X. Zatímco v generaci X bylo vdaných 65 % žen, v generaci Y je to již méně než polovina, 46 % žen. Ještě méně ženatých je mezi muži. Do 40. roku života je mezi generací Y ženatých jen 34 % mužů, v generaci X 52 %.

¹ Tato studie reprezentuje pouze názor autorů, a nikoli oficiální stanovisko Národohospodářského ústavu AV ČR, v. v. i. či Centra pro ekonomický výzkum a doktorské studium UK (CERGE). Za cenné konzultace k datům děkujeme Jaromíru Kalmusovi. Za komentáře a rady děkujeme Danielu Münichovi. Veškeré případné nepřesnosti a chyby jdou na vrub nás autorů. Studie vznikla díky podpoře Akademie věd ČR v rámci výzkumného programu Strategie AV21 Společnost v pohybu.

- S nevstupováním do manželství či jeho odkládáním souvisí také menší počet dětí v generaci Y. Za rodiče je podle našich dat považován každý, s nímž žije v domácnosti aspoň jedno závislé dítě. Zatímco v generaci X je 74 % žen a 50 % mužů označeno jako rodič, v generaci Y stejného věku jsou podíly rodičů nižší, u žen 65 % a u mužů 43 %.
- V neposlední řadě srovnáváme hmotné zajištění domácností napříč generacemi. Pro tyto účely jsme srovnali údaje vypovídající o zajištění domácností, například, zda si jednotlivé domácnosti mohou dovolit týdenní dovolenou mimo domov, zda mohou obden jíst maso, jestli mají k dispozici osobní auto či počítač a jak dobře vycházejí s příjmy. Analýza ukázala, že ve všech těchto sledovaných rozpočtových položkách je generace Y jednoznačně lépe zajištěna než generace X. Je přitom třeba mít na paměti, že rozdíly v materiálním zajištění jsou způsobeny nejen jinou osobní situací, ale také zlepšením vnějších faktorů, jako je reálný růst ekonomiky, mezd, produktivity práce či dlouhodobě nízká míra nezaměstnanosti v ČR.

Study 6/2023

What the Data Says about Generations X and Y: When Our Parents Were as Young as We Are²

MAY 2023

EVA PEŇÁZOVÁ, MICHAL ŠOLTÉS

Summary

- This study presents a unique comparison of the lives of generation Y (millennials, born in 1981–1996) and those of generation X (their parents, born in 1965–1980) at the same age, based on available statistics related to education levels, relationships, and relative earnings.
- The data is taken from the 2006 and 2021 rounds of the Survey on Income and Living Conditions (SILC) carried out by the Czech Statistical Office. This survey is run on a representative sample of households and the individuals within them annually. The sample years, 2006 and 2021, enable us to compare the situations of generations X and Y at similar ages. At the time of data collection in 2006, representatives of generation X were between the ages of 25 and 40. Representatives of generation Y were between 24 and 39 years old in 2021.
- The most marked difference between generations X and Y is in their levels of education. 32% of generation Y have completed a bachelor's degree or higher, compared with just 13% in generation X. In contrast, the percentage of people with professional training has fallen, from 40% in generation X to 23% in generation Y. It is worth noting that the extent of the increase in university education is substantially different across genders: in generation X, the share of university-educated women was the same as the share of university-educated men, at 13%. Among millennials, however, 37% of women have a university education, compared with “only” 27% of men.

² This study presents the authors' own views and not the official position of the Czech Academy of Sciences' Economics Institute nor of the Charles University Centre for Economic Research and Graduate Education (CERGE). Any remaining ambiguities or errors are the authors' own. We would like to thank Jaromír Kalmus for his advice on the data and Daniel Münich for his comments and suggestions. This study was produced with support from the Czech Academy of Sciences within its AV21 Research programme Society in Motion.

- The second most prominent intergenerational difference we observe is a reduction in the rate of marriage. Members of generation Y were married far less often in the age period we observe than their parents in generation X were at this age. While 65% of generation X women were married in 2006, in 2021 the equivalent share among generation Y had fallen to just 46%. The percentage of married Y men is even smaller. In generation Y, only 34% of men were married by the age of 40, while in generation X the percentage was 52%.
- This trend towards not marrying, or marrying later, is also related to generation Y's fewer children. In our data, every adult living in a household with at least one dependent child is considered a parent. While in generation X, 74% of women and 50% of men are categorised as parents, in generation Y, at the same age, the percentages of parents are lower: 65% of women and 43% of men.
- Lastly, we compare households' material means across the generations. We compare data that depicts a household's financial situation, such as whether households could afford a week's holiday away from home, meat every other day, a car or a computer, and how well they managed to make ends meet on their salaries. Our analysis shows that, in all of these observed budget indicators, generation Y is unequivocally better off than generation X. Nevertheless, it is important to remember that these differences in material means are not solely the result of improvements in individual household financial situations, but also reflect external improvements, including real economic growth, higher salaries, improved productivity, and the long-term low rate of unemployment in the Czech Republic.

Generace X a Y

Ambice, hon za úspěchem a penězi, laxnost a alternativní životní styl – to je jen malý výčet mnoha stereotypů, kterými jsou opředeni dnešní mileniálové, tedy lidé narození v letech 1981–1996, dále zvaní jako **generace Y**. Nevyhnou se kritickému srovnání očima generace svých rodičů, jejíž příslušníci se narodili zhruba v letech 1965–1980, dále označovaní jako **generace X**. Mladší generace Y je generací X často vnímána jako lehkovážnější, s odlišným a méně předvídatelným životním stylem. Jak moc však tyto představy odpovídají skutečnosti?

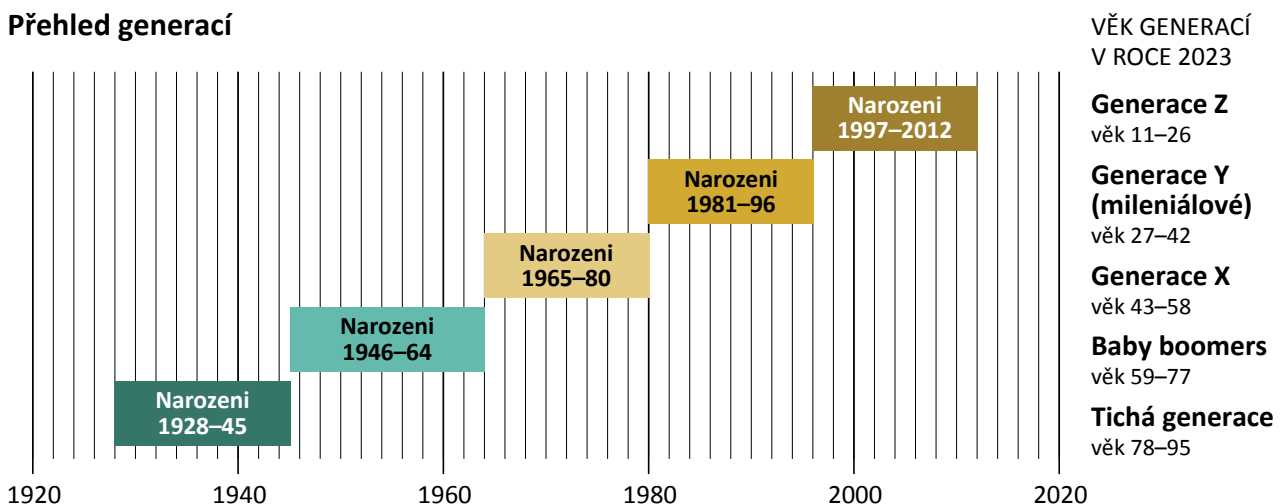
Při srovnávání generací se musíme podívat, jak vypadala a v jakém prostředí žila dnes již starší generace X kdysi v mladším věku, v kterém se dnes nachází generace Y.

V této studii srovnáváme současný život mladší generace Y s životem generace X jejich rodičů očima statistik: jak se liší v úrovni vzdělanosti, partnerských vztazích či relativních výdělcích?

Zdrojem dat naší analýzy je Výběrové šetření životních podmínek (SILC) Českého statistického úřadu z let 2006 a 2021. Tato šetření probíhají každoročně na reprezentativním vzorku domácností a v nich žijících jednotlivců. Námí zvolená data z krajních let umožňují porovnat situaci příslušníků obou generací v podobném věku. V době sběru dat z roku 2006 totiž bylo nejmladším zástupcům generace X 25 let. Podobně v roce 2021 bylo nejmladším zástupcům generace Y 24 let. V naší analýze tedy srovnáváme generaci X ve věku 25 až 40 let s generací Y v téměř identickém věku 24 až 39 let.

Diagram 1: Přehled generací

Přehled generací

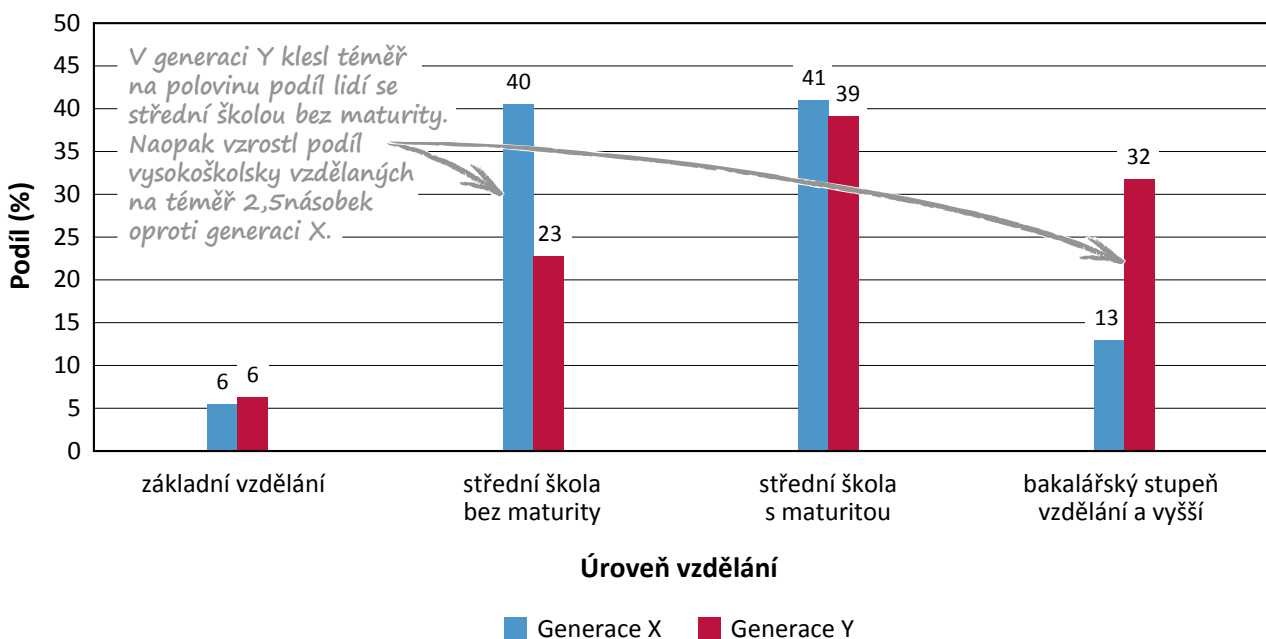
Zdroj: PEW RESEARCH CENTER

Více vysokoškolsky vzdělaných, méně vyučených

Nejvýraznější pozorovatelný rozdíl mezi příslušníky generace X a generace Y je v úrovni dosaženého vzdělání.³ V generaci Y je dnes diametrálně větší podíl lidí s vysokou školou, tedy takových, kteří dosáhli alespoň bakalářského vzdělání (**Graf 1**). Zatímco ve starší generaci X dosáhlo VŠ vzdělání pouze 13 % lidí, v generaci Y to je celých 32 %. Podíl se tedy více než zdvojnásobil. Naopak mezigeneračně výrazně poklesl podíl vyučených. Zatímco v rodičovské generaci X bylo vyučených ještě 40 %, v generaci Y tento podíl klesl téměř na polovinu (23 %). Jelikož je mladší generace Y méně početná, propadl se počet vyučených v mladším věku z téměř milionu na polovinu.

Naopak se mezigeneračně téměř nezměnil podíl lidí se středním vzděláním s maturitou nebo vyšší odbornou školou. Stejně tak se mezigeneračně nezměnil už dříve velmi nízký podíl lidí pouze se základní školou.

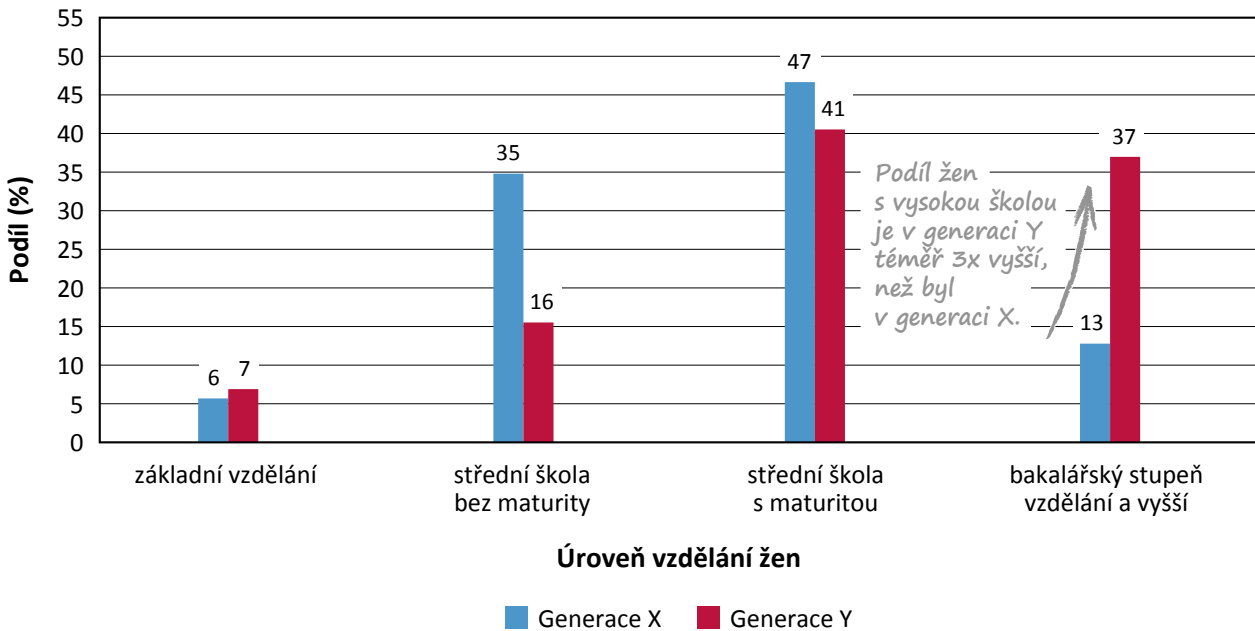
Graf 1: Vzdělanostní struktura
(podíly podle úrovně vzdělání v generacích v %)

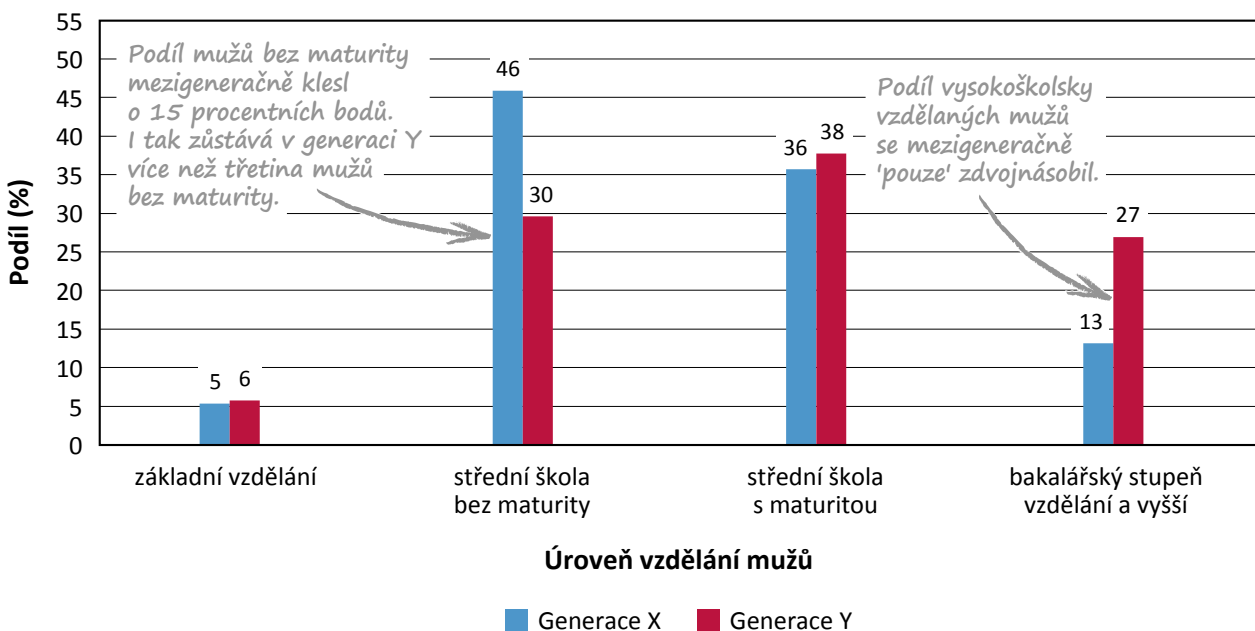
Mladší generace Y pokročila k výrazně vyššímu vzdělání, než jakého dosáhla generace X.

³ Úroveň dosaženého vzdělání dělíme do čtyř kategorií. Do první kategorie patří respondenti s dokončeným a nedokončeným základním vzděláním. Do druhé skupiny pak spadají respondenti s dokončeným středním vzděláním bez maturity. Třetí kategorií tvoří respondenti, kteří získali maturitu, dokončili konzervatoř či získali vyšší odborné vzdělání. Konečně do čtvrté skupiny řadíme respondenty s ukončeným bakalářským stupněm vzdělání a vyšším. Data neumožňují srovnat kvalitu dosaženého vzdělání.

Graf 1.1: Vzdelanostní struktura žen
(podíly podle úrovně vzdělání v generacích v %)

Graf 1.2: Vzdelanostní struktura mužů
(podíly podle úrovně vzdělání v generacích v %)

V této souvislosti je zajímavý a společensky důležitý fakt, že se míra mezigeneračního nárůstu vysokoškolsky vzdělaných značně liší podle pohlaví (**Grafy 1.1 a 1.2**). Ve starší generaci X byl podíl vysokoškolsky vzdělaných žen na ženách stejný jako podíl mužů vysokoškoláků na mužích, tj. 13 %. To se však u generace Y zásadně proměnilo. V generaci Y je podíl vysokoškolsky vzdělaných žen 37 %. Více než třetina žen tedy dokončila vysokou školu. Oproti tomu podíl vysokoškolsky vzdělaných mužů v generaci Y dosáhl „pouze“

27 %. Poměr zastoupení žen a mužů mezi absolventy vysokoškolského studia v generaci Y je tak 3 ku 2; na každých 10 vysokoškolsky vzdělaných připadá 6 žen a 4 muži.

Můžeme z toho vyvozovat, že ambice, motivace a/nebo i podmínky žen pro vysokoškolské studium se mezigeneračně výrazně zvýšily. Tato veskrze pozitivní skutečnost se významně odráží v mnoha společenských ohledech a vytváří tlak na veřejné politiky, které se tomuto fenoménu přizpůsobují omezeně a se zpožděním. Současné nastavení nejen veřejných politik, ale i neformálních společenských norem stále neodpovídá výrazně většímu podílu vysokoškolsky vzdělaných žen a omezuje jejich zapojení na pracovním trhu.

V tomto směru zůstává v českém systému dlouhodobým specifickým především dlouhá rodičovská dovolená, ke které přispívá daňový systém či nedostatečná dostupnost služeb předškolní výchovy a péče o děti.⁴ Sleva na nepracujícího partnera vytváří vysoké participační zdanění druhého vydělávajícího, často matek po rodičovské dovolené. Vysoce jsou pojistnými odvody zatíženy i nízko-výdělečné částečné úvazky, byť od února 2023 došlo k mírnému snížení.

Vyšší podíl vysokoškolsky vzdělaných žen ve společnosti se zřejmě promítá i v oblasti navazování vztahů a uzavírání manželství. Takzvaná vzdělanostní homogamie, tedy tendence lidí vyhledávat si partnera se stejnou úrovní dosaženého vzdělání, je dlouhodobý fenomén, který má mimo jiné významný vliv na příjmové nerovnosti mezi domácnostmi (Bičáková, Jurajda, Zapletalová, 2017).⁵ Pokud by v generaci Y měli uzavírat manželství a vstupovat do vztahů stejně vzdělaní lidé, pak na každé dvě vysokoškolsky vzdělané ženy ve vztahu připadá jedna, na kterou již nezbyde vysokoškolsky vzdělaný muž.

⁴ Dopadům nevhodně nastavené rodinné politiky se více věnují studie IDEA:

Ruce a mozky českých žen stále nevyužity https://idea.cerge-ei.cz/files/IDEA_Studie_01_2023_Ruce_a_mozky_ceskych_zen/IDEA_Studie_01_2023_Ruce_a_mozky_ceskych_zen.html

Maminka, nebo školka? Dopady prodloužení čerpání rodičovského příspěvku na budoucí vzdělání a pracovní uplatnění dětí https://idea.cerge-ei.cz/files/IDEA_Studie_6_2021_Dopady_reformy_RD_1995_na_deti/IDEA_Studie_6_2021_Dopady_reformy_RD_1995_na_deti.html

Veřejná podpora míst ve školkách se vyplatí: analýza výnosů a nákladů https://idea.cerge-ei.cz/files/IDEA_Studie_3_2016_Verejna_podpora_mist_ve_skolkach/IDEA_Studie_3_2016_Verejna_podpora_mist_ve_skolkach.html

Česky: Nevyužitý potenciál země https://idea.cerge-ei.cz/documents/kratka_studie_2012_03.pdf

Nechtené plody prarodinných politik https://idea.cerge-ei.cz/files/IDEA_Studie_09_2020_Nechtene_plody_prarodinnych_politik/IDEA_Studie_09_2020_Nechtene_plody_prarodinnych_politik.html#p=1

Od mateřství k nezaměstnanosti: Postavení žen s malými dětmi na trhu práce https://idea.cerge-ei.cz/files/IDEA_Studie_8_2015_Od_materstvi_k_nezamestnanosti/IDEA_Studie_8_2015_Od_materstvi_k_nezamestnanosti.html

Komu pomůže navrhované zvýšení slevy na dani na dítě? https://idea.cerge-ei.cz/files/IDEA_Studie_3_2014.pdf

Proč ženy v Evropě nechtějí mít více dětí? https://idea.cerge-ei.cz/files/IDEA_Studie_1_2017_Proc_zeny_v_Evrope_nechteji_mit_vice_deti/IDEA_Studie_1_2017_Proc_zeny_v_Evrope_nechteji_mit_vice_deti.html

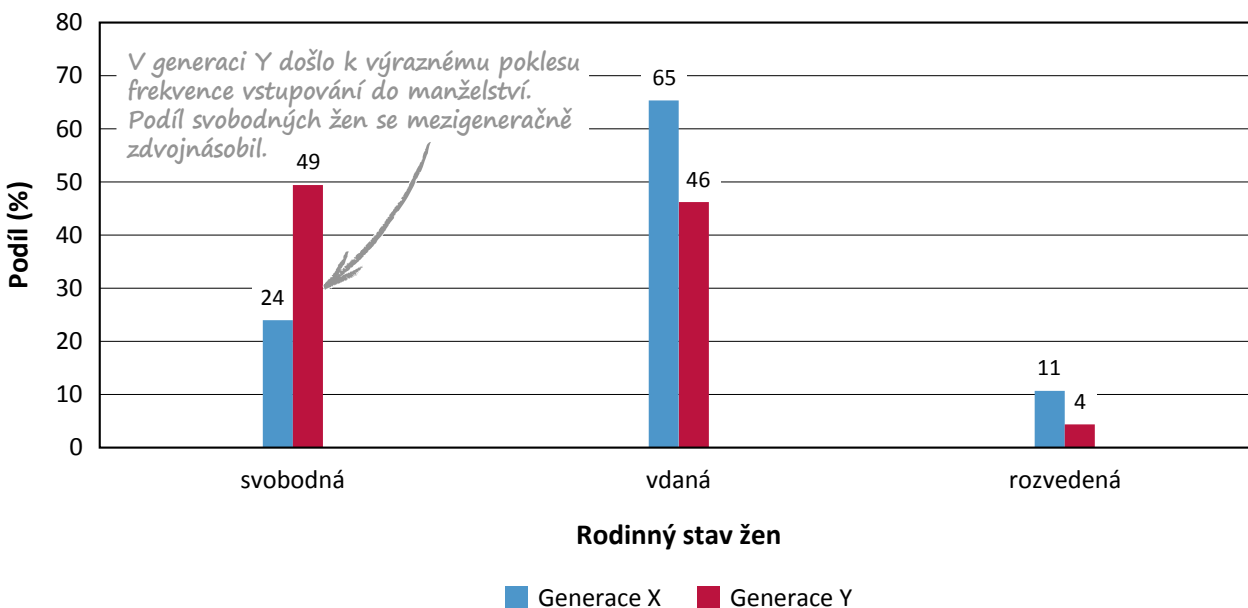
⁵ Problematice vzdělanostní a oborové homogamie se více věnuje studie IDEA:

Vrána k vráně sedá aneb důležitost oboru studia při výběru partnera https://idea.cerge-ei.cz/files/IDEA_Studie_11_2017_Vyberove_parovani_partneru/IDEA_Studie_11_2017_Vyberove_parovani_partneru.html

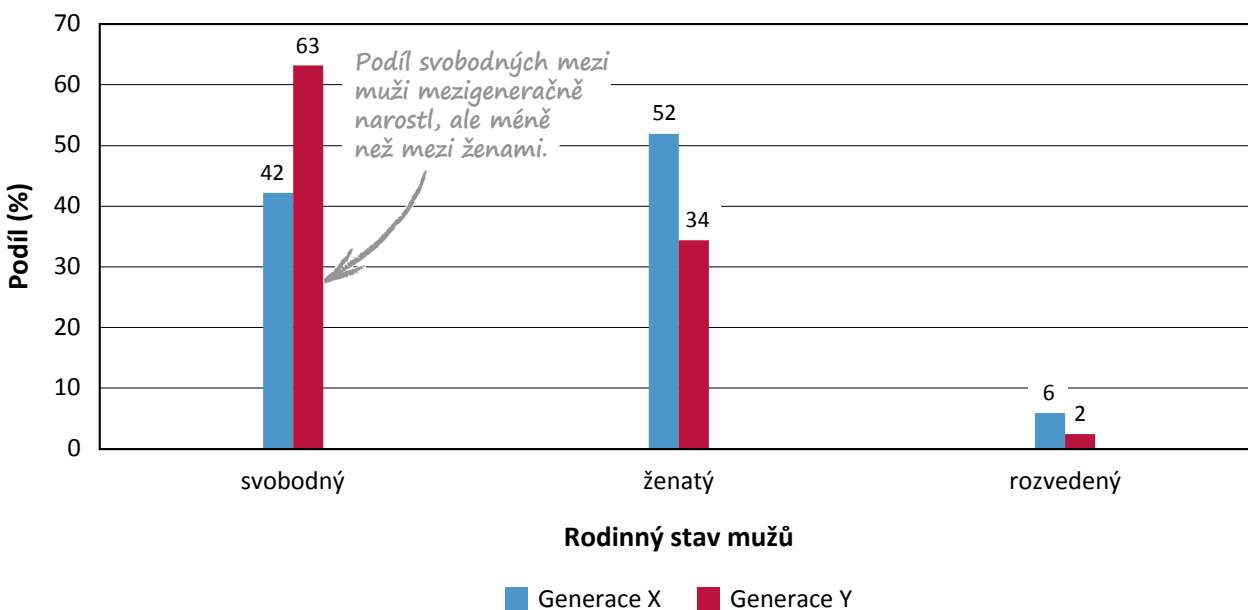
Manželství generaci Y láká mnohem méně

Asi nikoho nepřekvapí, že se mladí lidé z generace Y vdávají a žení méně často než jejich rodiče v generaci X. Důvodů bude jistě dlouhá řada. Jedná se o významný mezigenerační rozdíl, druhý nejvýraznější po úrovni vzdělání.

Graf 2.1: Rodinný stav žen
(podíly podle rodinného stavu v %)

Graf 2.2: Rodinný stav mužů
(podíly podle rodinného stavu v %)

V generaci X, ve věku 25 až 40 let, byly vdané dvě třetiny žen. Dalších 11 % bylo rozvedených. Naopak v mladší generaci Y podobného věku je vdaných méně než polovina žen, konkrétně 46 %, a rozvedených jsou pouze 4 %. Podíl svobodných žen tak mezigeneračně stoupl o 25 procentních bodů.⁶

Pro obě generace platí, že podíl svobodných mužů je větší než podíl svobodných žen. Hlavním důvodem je skutečnost, že muži vstupují do manželství zpravidla starší. V generaci X je tak 42 % mužů svobodných a ženatých je 52 %. V generaci Y je svobodných mužů ještě o 21 procentních bodů víc, tedy celých 63 %.⁷

Před čtyřicítkou je v generaci Y provdaná jen necelá polovina žen (46 %) a ještě méně mužů (34 %).

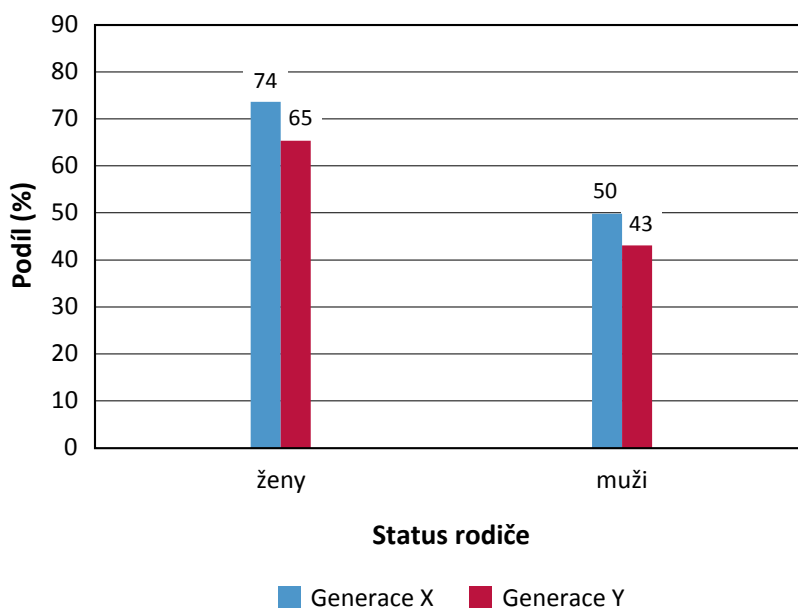
A co děti?

S fenoménem nevstupování do manželství souvisí pokles počtu rodičů v generaci Y. V porovnání s generací X jsou mileniálové méně často rodiči, i když striktně podle dat nelze říct, zda je to způsobeno odkládáním rodičovství do pozdějšího věku, nebo neochotou či nemožností párů děti mít.

Na základě dat lze rodiče určit podle toho, zda s ním v domácnosti žije alespoň jedno vyživované dítě. Lidé, jejichž (vesměs dospělí) potomci s nimi (již) nebydlí, proto za rodiče pokládání nejsou. V generaci X je až 74 % žen a 50 % mužů označeno jako rodič (**Graf 3**). V generaci Y pak tyto podíly klesají, u žen o 9 procentních bodů na 65 % a u mužů o 7 procentních bodů na 43 %. V datech u o rok starších příslušníků generace Y (generace Y2 ve věku 25–40 let) jsou podíly lehce vyšší – 68 % žen a 45 % mužů, ale v porovnání s celkovým mezigeneračním propadem se stále jedná jen o mírné navýšení.

⁶ Pokud bychom se v generaci Y zaměřili na skupinu žen o rok starší, tedy ženy ve věku 25 až 40 let, klesne podíl svobodných žen ze 49 % na 46 %. Z toho je patrné, že roční věkový rozdíl mezi generací X a generací Y naše výsledky do určité míry ovlivňuje, nicméně na vypovídací hodnotu našeho výzkumu nemá významný vliv. Data o rok starších osob (pro účely studie je nazýváme generace Y2) zde zahrnujeme proto, abychom minimalizovali mírnou nepřesnost v našem porovnávání generace X a generace Y. Příslušníkům generace Y je totiž ve sledovaném období 24 až 39 let, a jsou tudíž oproti generaci X (25–40 let) o rok mladší.

⁷ Tento podíl se mírně zmenší, pokud se zaměříme na o rok starší muže v generaci Y ve věku 25–40 let (generace Y2). I v této skupině však zůstává více než 60 % mužů svobodných.

Graf 3: Podíl rodičů

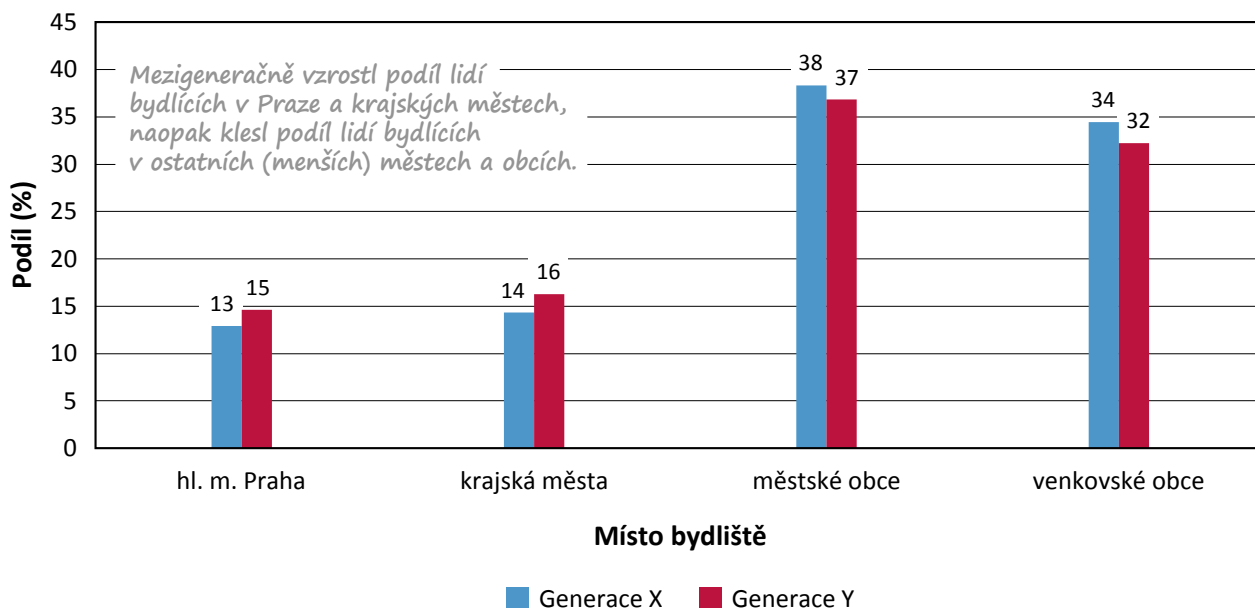
Počet rodičů v generaci Y poměrně výrazně poklesl, platí to pro ženy i pro muže.

Vylidňování vesnic

Ukázali jsme, že generace Y celkově vykazuje vyšší úroveň vzdělanosti a její příslušníci jsou před čtyřicítkou častěji svobodní a bezdětní. Dá se předpokládat, že to souvisí i se zvýšenou snahou o dobré pracovní uplatnění, a tudíž i s častějším odchodem mladých lidí z vesnic do měst, kde mohou své ambice lépe naplnit. Právě na místo bydliště jsme se proto zaměřili. Bydlí generace Y častěji ve větších městech než generace X?

Data ukazují, že ano. Zatímco v generaci X bydlelo v Praze nebo krajském městě 27 % lidí, v generaci Y je to již 31 % (**Graf 4**). Konkrétně v Praze bydlí 15 % generace Y a v krajských městech jich žije 16 %. Pro srovnání, v generaci X byl podíl Pražanů 13 % a v krajských městech žilo 14 %. Zbýlé zhruba dvě třetiny obou generací bydlí v městských a venkovských obcích. Data tak potvrzují postupné vylidňování a stárnutí vesnic způsobené odlivem mladých a vzdělaných lidí do měst.

Graf 4: Místo bydliště podle typu obce
(podíly podle místa bydliště v %)

**Mladí lidé z generace Y odcházejí do měst.
Vesnice se vyliďňují.**

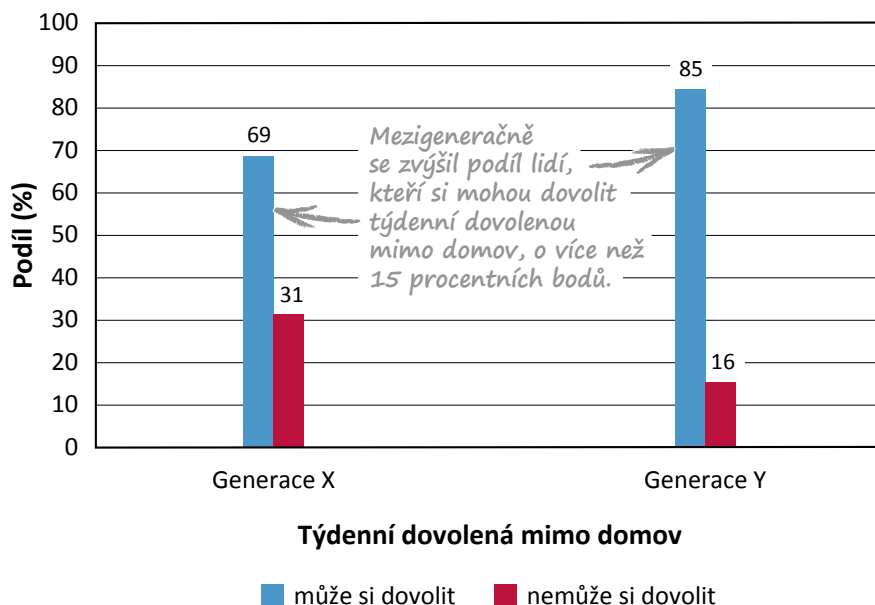
Má se generace Y ekonomicky lépe?

Generace Y má ve srovnání s generací X dost možná jiné představy o tom, co znamená být bohatý a co všechno by si mohl a měl dopřát finančně zajištěný člověk. Chceme-li srovnat hmotné zajištění domácností, ve kterých žijí zástupci generace X či Y, musíme se zaměřit na porovnatelné výdaje. Pro účely této studie srovnáváme údaje vypovídající o zajištění domácností, které se týkají toho, zda si jednotlivé domácnosti mohou dovolit týdenní dovolenou mimo domov, zda mohou obden jíst maso, drůbež nebo ryby, jestli mají k dispozici osobní auto či počítač a jak dobře vycházejí s příjmy.

Ve všech těchto sledovaných rozpočtových položkách je generace Y jednoznačně lépe zajištěna než generace X. 85 % členů generace Y žije v domácnostech, které si mohou dovolit jet na týdenní dovolenou mimo domov (**Graf 5**), zatímco v generaci X to bylo jen 69 %. Podíl domácností, které si dovolenou dovolit nemohly, byl u generace X 31 % a u generace Y klesl na polovinu. Pouze 16 % lidí z generace Y žije v domácnostech, které si týdenní dovolenou dovolit nemůžou.

Graf 5: Domácnost si může dovolit týdenní dovolenou mimo domov

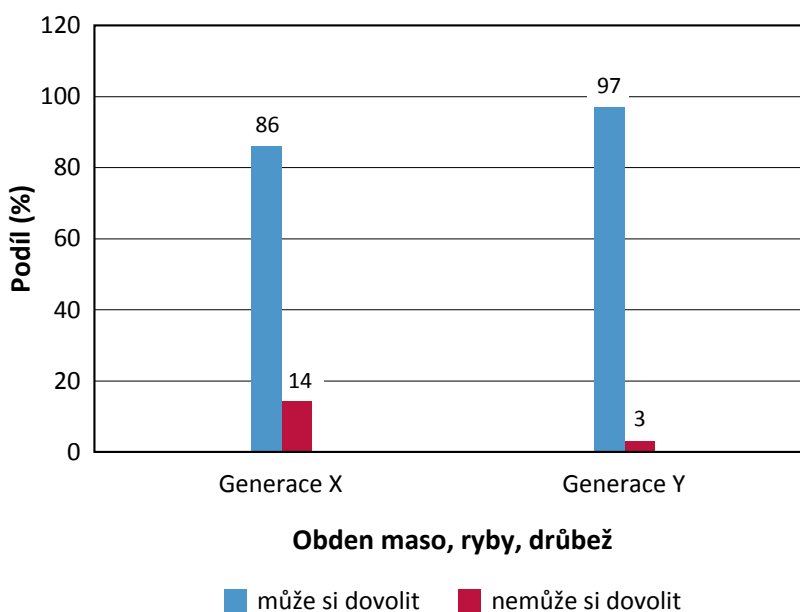
(podíly v %)

Podobně 97 % členů generace Y žije v domácnosti, která si může alespoň obden dovolit maso, ryby či drůbež, oproti 86 % v generaci X (**Graf 6**). Pokud tato čísla přepočteme na počet domácností, které si nemohou dovolit jíst pravidelně maso, pak došlo k poklesu ze 170 tisíc v generaci X na 35 tisíc v generaci Y.

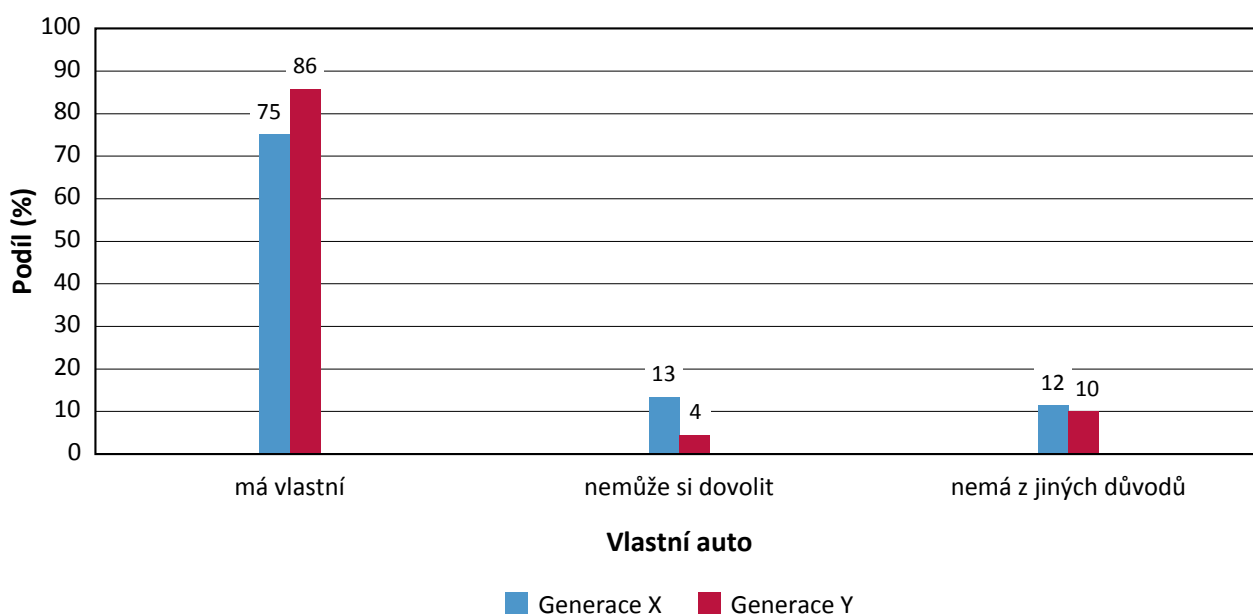
Graf 6: Žije v domácnosti, která si může dovolit maso, ryby, drůbež alespoň obden

(podíly v %)

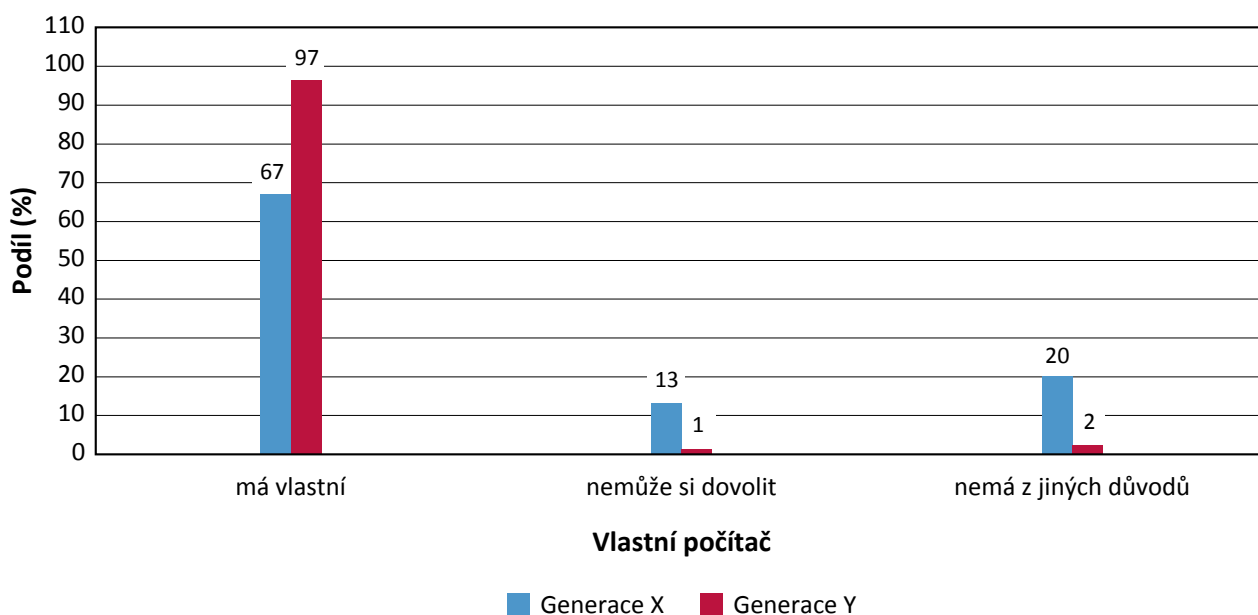

Konečně i podíl domácností, které si nemohou dovolit vlastní auto nebo počítač, klesl. Zatímco v generaci X žilo 13 % lidí v domácnostech, které si auto dovolit nemohly, v generaci Y jsou jich jen 4 %. V obou generacích je přibližně stejný podíl domácností, jež auto nemají z jiného důvodu. Celkem 86 % mileniálů žije v domácnosti, která vlastní auto, oproti 75 % členů generace X. Ještě větší posun je patrný v možnostech vlastnit osobní počítač. Podíl lidí žijících v domácnostech, které si nemohou počítač dovolit, se propadl ze 13 % v generaci X na 1 % v generaci Y.

Graf 7: Žije v domácnosti, která si může dovolit vlastní auto
(podíly podle auta v domácnosti v %)

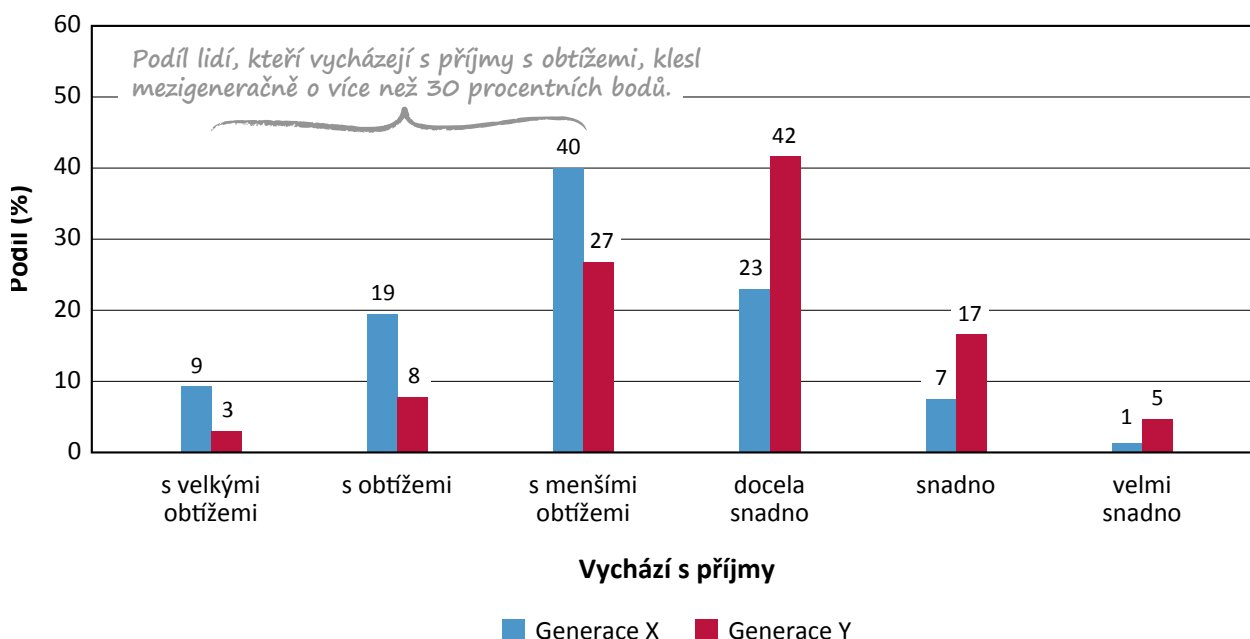

Graf 8: Žije v domácnosti, která si může dovolit vlastní počítač
(podíly podle počítače v domácnosti v %)

I podle další metriky – jak moc dobře domácnost vycházela s příjmy – je patrné, že mileniálové ve věku 24 až 39 let skutečně žijí v materiálně lépe zajištěných domácnostech než generace jejich rodičů kdysi v obdobném věku. Podíl lidí, kteří žijí v domácnostech, které s příjmy vycházejí s obtížemi - ať už menšími či velkými – se propadl z 69 % na 37 %. Naopak se zdvojnásobil podíl lidí, kteří žijí v domácnostech, které s příjmy vyjdou snadno.

Graf 9: Žije v domácnosti, která vychází s příjmy
(podíly podle míry vycházení s příjmy v %)

Mezigenerační rozdíly v materiálním zajištění jsou způsobeny nejen jinou osobní situací, jako je vyšší úroveň vzdělání, pozdější vstup do manželství a pozdější rodičovství v generaci Y, ale rozhodně také zlepšením vnějších okolních faktorů, jako je reálný růst ekonomiky, mezd, produktivity práce či dlouhodobě nízká míra nezaměstnanosti v ČR.

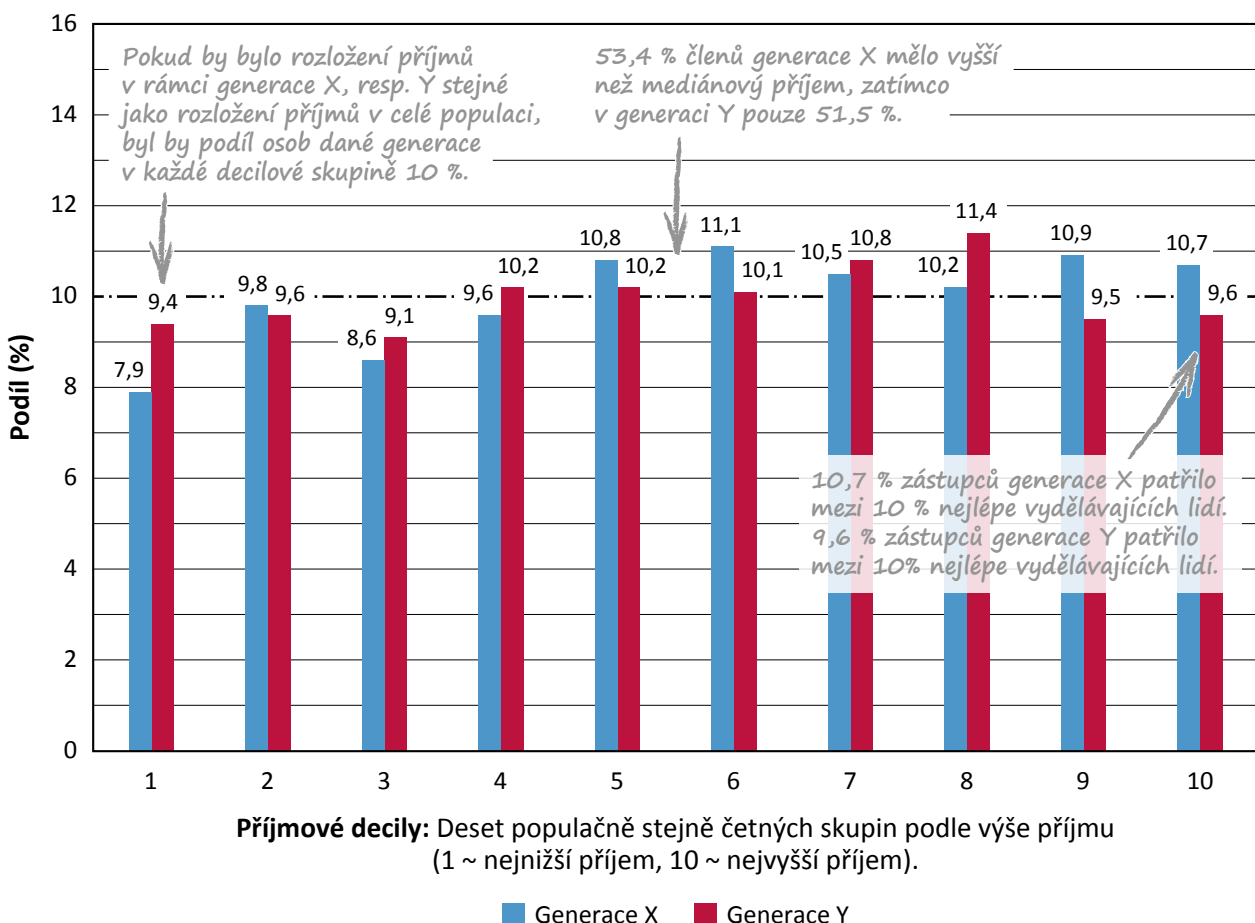
Generace Y žije v lépe materiálně zajištěných domácnostech než generace X.

Příjmové rozdělení: desetiny nejvíce a nejméně výdělečných

Není pochyb o tom, že výše reálných příjmů mezigeneračně významně vzrostla. Nás však v posledním srovnání zajímá, zda se zvětšil i počet lidí s vysokými příjmy ze zaměstnání a ze samostatně výdělečné činnosti, čímž by se dalo vysvětlit lepší materiální zajištění generace Y. Za tímto účelem jsme v roce 2006 a potom i v roce 2021 rozdělili reprezentativní vzorek české populace do 10 stejně velkých skupin podle výše jejich hrubých příjmů ze zaměstnání a samostatně výdělečné činnosti, do tzv. příjmových decilů. V prvním decilu tak máme 10 % populace s nejnižšími příjmy a v desátém decilu 10 % lidí s nejvyššími příjmy ve společnosti v daném roce. Následně jsme zkoumali, jaký podíl lidí ze sledované generace X, resp. Y patří do kterého příjmového decilu.

Graf 10: Příjmové rozdělení

(podíly generací X a Y v příjmových decilech společnosti ve své době v %)

Generace X vychází z našeho srovnání lépe než generace Y. 10,7 % osob z generace X patřilo v roce 2006 mezi desetinu osob s nejvyššími hrubými příjmy ze zaměstnání nebo samostatně výdělečné činnosti. Mezi zástupci podobně staré generace Y v roce 2021 patřilo mezi desetinu nejvýdělečnějších lidí pouze 9,7 % (9,8 %, pokud srovnáváme generaci Y2).

Vyšší zastoupení generace X mezi vysokopříjmovou částí společnosti je patrné i z dalšího srovnání. Mezi pětinu nejvýdělečnější části společnosti patřilo ve své době 21,6 % zástupců generace X, ale pouze 19,2 % generace Y (19,6 % generace Y2).

53,4 % zástupců generace X mělo příjmy vyšší, než byl mediánový příjem, zatímco v generaci Y mělo vyšší než mediánový příjem pouze 51,5 % osob (52,5 % v generaci Y2). Naopak v prvním příjmovém decilu bylo v generaci X 7,9 % lidí a v generaci Y 9,4 % osob (8,7 % v generaci Y2). Z toho plyne, že relativní příjmová pozice generace Y je ve sledovaném období života (25–40 let) horší než v případě generace X. Absolutně je na tom ale generace Y příjmově lépe.

V druhém srovnání příjmových kategorií jsme se zaměřili na disponibilní příjem na člena domácnosti.⁸ U každé domácnosti jsme z jejího celkového disponibilního příjmu dopočítali, jaký disponibilní příjem připadá na jednoho jejího člena. Využili jsme k tomu standardní přístup pro přepočítání struktury domácnosti na počet spotřebních jednotek podle definice EU. V této metodice má hlava domácnosti váhu 1, děti do 13 let váhu 0,3 a ostatní členové domácnosti 0,5. Domácnost, ve které žijí rodiče a 2 děti do 13 let, tak odpovídá 2,1 spotřebním jednotkám.

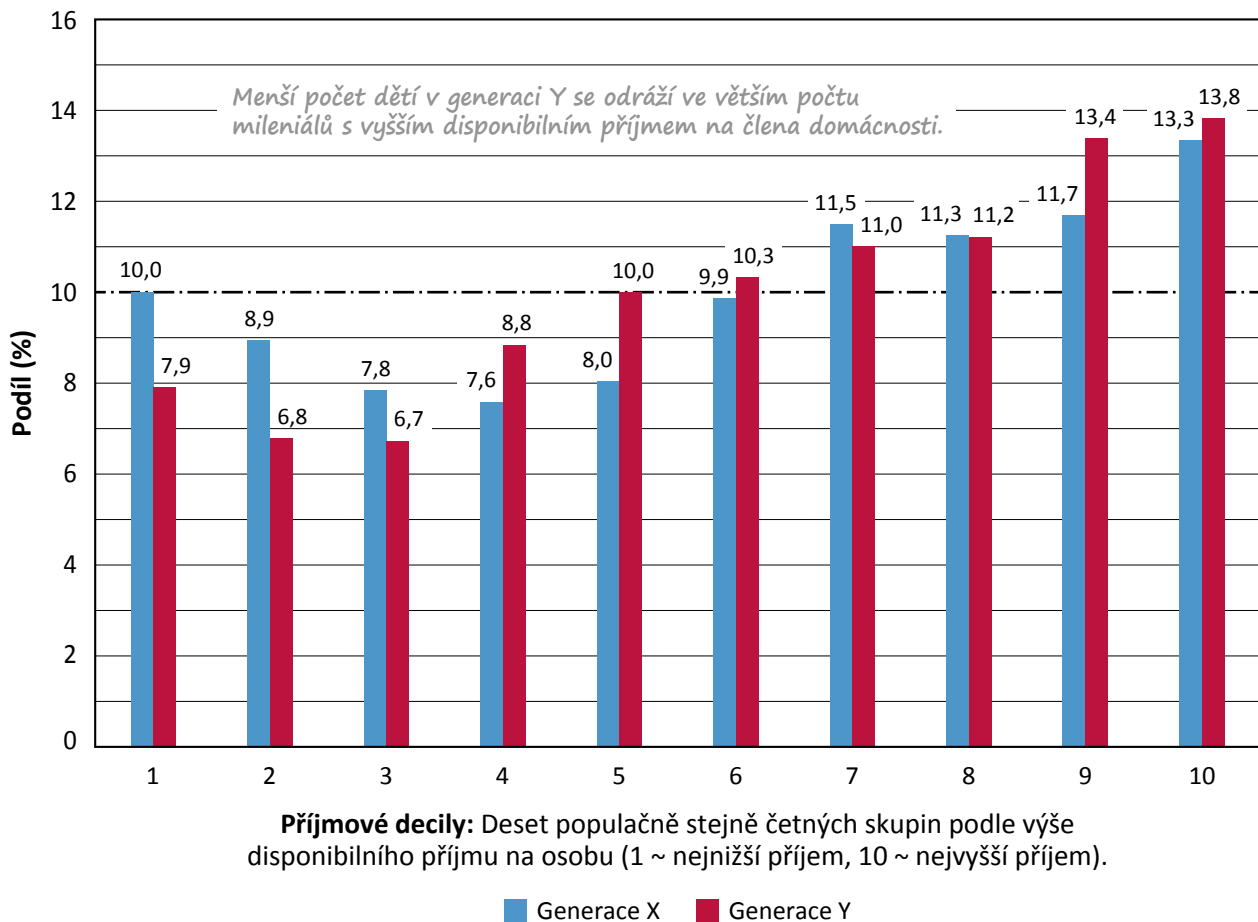
Stejně jako v minulém srovnání jsme celou společnost rozdělili do decilů podle výše disponibilního příjmu na osobu. První decil tedy obsahoval desetinu lidí s nejnižším disponibilním příjmem na osobu, zatímco desátý decil zahrnoval lidi s nejvyšším disponibilním příjmem na osobu. Následně jsme zkoumali, jaká část generace X a Y patří do různých decilů. Vzhledem k tomu, že sledujeme obě generace v jejich produktivním věku a zároveň mnoho z nich žije v domácnostech bez dětí (zvláště pak generace Y), lze očekávat, že jejich zastoupení ve vysokopříjmových decilech bude systematicky vyšší než 10 %.

Výsledky naše očekávání potvrdily. V pětině lidí s nejvyšším disponibilním příjmem se nachází 25 % lidí generace X a 27,2 % lidí generace Y (26,6 % v generaci Y2). V decilu s nejvyšším disponibilním příjmem je v generaci X 13,3 % osob a v generaci Y dokonce 13,8 %. Téměř 60 % členů generace Y má disponibilní příjem vyšší, než je mediánová hodnota disponibilního příjmu ve společnosti v jejich době.

⁸ Roční čistý disponibilní příjem domácnosti je součet veškerých peněžních příjmů (ze zaměstnání, investic, sociálních dávek a všech ostatních příjmů domácnosti) všech členů domácnosti ponížený o zaplacené daně a další povinné odvody.

Graf 11: Příjmové rozdělení

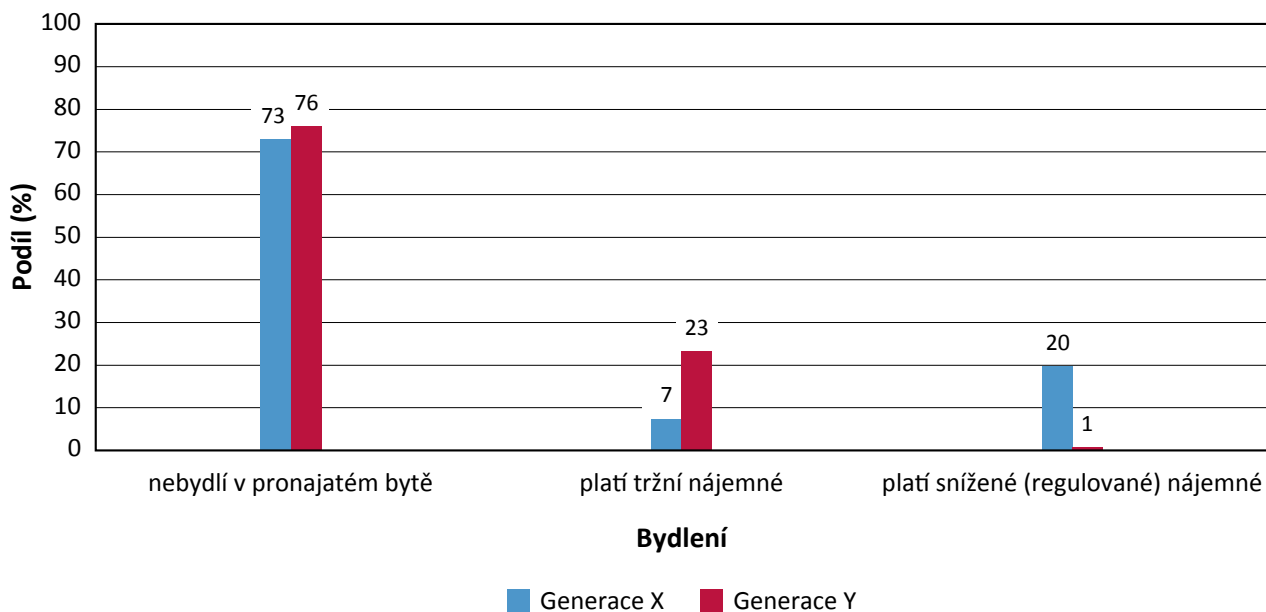
(podíly generací X a Y v příjmových decilech podle disponibilního příjmu na člověka společnosti ve své době v %)

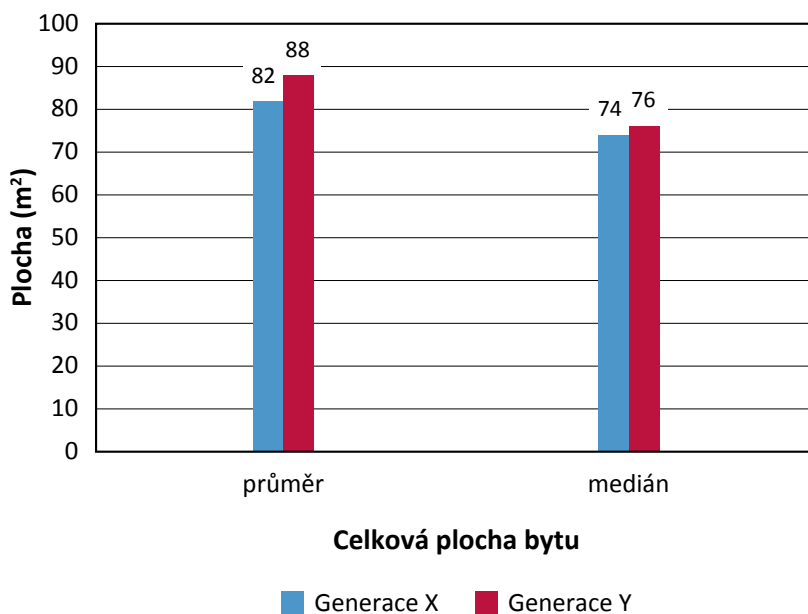
Naopak do decilů s nižším disponibilním příjmem spadá disproporčně méně zástupců sledovaných generací. V pětině lidí s nejnižšími disponibilními příjmy na osobu je 18,9 % zástupců generace X a pouze 14,7 % zástupců generace Y. Ze srovnání vyplývá, že z pohledu disponibilního příjmu na osobu si vede lépe generace Y.

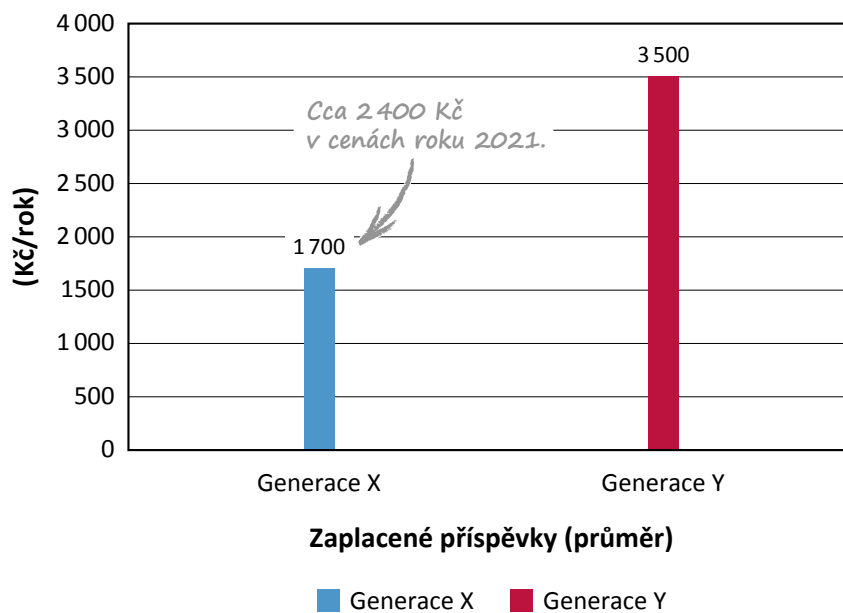
Další nekomentovaná srovnání

Graf 12: Bydlení v pronajatém bytě

Graf 13: Celková plocha bytu

Graf 14: Zaplacené příspěvky na penzijní připojištění

Datová omezení a nedostatky analýzy

V průběhu výzkumu jsme nevyhnutelně narazili na různá datová omezení a jsme si vědomi určitých nedostatků našich zjištění.

- Existuje řada charakteristik generací X a Y, které by stály za srovnání. Jsme však omezeni obsahem šetření SILC a tím, že daná charakteristika musí být dostupná v datech z obou let.
- Definice srovnávané charakteristiky musí být v obou šetřeních stejná nebo alespoň velmi podobná. Například při srovnávání materiálního zajištění domácností bychom rádi porovnali, kolik domácností si může dovolit neočekávaný výdaj. Přesná formulace tohoto dotazu se však v obou šetřeních SILC liší. V roce 2006 zněla otázka, jestli si domácnost může dovolit neočekávaný výdaj v hodnotě 6 000 Kč. V roce 2021 už dotaz obsahoval částku 12 800 Kč.
- Šetření SILC se zaměřují jen na populaci obvykle bydlící v bytech na území České republiky. V případě, že z generace Y žije oproti generaci X více Čechů v zahraničí, jsou pak naše výsledky zřejmě mírně zkreslené. Podobně může výsledky zkreslovat fakt, že šetření SILC pravděpodobně podhodnocují zastoupení respondentů v nejvyšších a nejnižších (např. vyloučené lokality, lidé bez domova a na ubytovnách) příjmových skupinách. Pokud došlo v těchto oblastech k výrazným mezigeneračním změnám, mohlo to mít na naše zjištění jistý vliv.
- Konfidenční intervaly odhadů podílů generací pro jednotlivé sledované kategorie jsou „užší“ než chyba zaokrouhlování pro účely prezentace výsledků. Z toho důvodu je ve studii nereportujeme.

Příloha: Popis dat

Tato studie je založená na datech z výběrového šetření Životní podmínky (SILC – Statistics on Income and Living Condition) Českého statistického úřadu z let 2006 a 2021 (SILC 2006 a SILC 2021).⁹ Data představují reprezentativní vzorek domácností a jejich členů, obsahují informace o složení domácností a demografických charakteristikách jejích členů, jako jsou příjmy, kvalita bydlení, vybavenost domácností a podobně. Jedná se o unikátní zdroj dat umožňující srovnání obou námi sledovaných generací. Některé údaje jsou vykazovány na úrovni domácností, jiné na úrovni jednotlivců.

Vzorek SILC 2006 obsahuje zhruba 7 300 domácností se 17 800 jednotlivci, kteří reprezentují stav české populace v roce 2006 (u některých otázek je referenční období rok 2005). Data SILC 2021 obsahují přibližně 8 500 domácností s 18 500 členy reprezentující českou populaci v roce 2021 (u některých otázek, hlavně příjmových, je referenční období rok 2020). Statistiky uváděné v této studii využívají váhy pozorování obsažené v datech SILC (proměnná *pkoef*).

V naší studii srovnáváme příslušníky generace X ve věku 25 až 40 let na základě dat SILC z roku 2006 a příslušníky generace Y ve věku 24 až 39 let podle dat SILC z roku 2021. Porovnáваме tak životní úroveň obou generací v podobném věku.

Do starší generace X řadíme osoby narozené v letech 1965–1980. V době sběru dat SILC 2006 bylo příslušníkům této generace 25 až 40 let. V době sběru dat SILC 2021 bylo nejmladším ročníkům generace X 41 let a nejstarším 56 let.

Jako mladší generaci Y (mileniálové) označujeme osoby narozené v letech 1981–1996. V prvním datasetu je této generaci 9 až 24 let, v tom druhém pak 24 až 39 let.

Naše srovnání generací X a Y není úplně přesné, protože generace Y je ve sledovaném období o rok mladší než generace X. Věkové rozpětí generace Y je 24–39 let, zatímco příslušníkům generace X je 25–40 let. Abychom si byli jisti, že roční rozdíl nehraje významnější roli, prezentujeme u některých otázek charakteristiky lidí, kterým bylo v datech SILC 2021 25–40 let (odkazujeme na ně jako na generaci Y2). Tato skupina je tedy stejně stará jako sledovaná generace X, pouze o 1 rok neodpovídá naší definici

⁹ Metodologické podrobnosti k datům SILC poskytuje ČSÚ zde https://www.czso.cz/csu/czso/zivotni_uroven_spotreba_domacnosti_prace a zde <https://www.czso.cz/csu/czso/zivotni-podminky-eu-silc-metodika>

generace Y. Srovnání však ukazují, že s výjimkou rodinného stavu a statusu rodiče jsou rozdíly v datech Y a Y2 naprosto zanedbatelné. Navíc se i v případě rodinného stavu a statusu rodiče jedná o malé odchylky, které nijak nemění celkové rozdíly patrné v mezi-generačním srovnání. V textu studie pro přesnost uvádíme srovnání generací Y a Y2 u rodinného stavu a statusu rodiče.

Mezi daty z let 2006 a 2021 je patrný rozdíl v počtu lidí v jednotlivých generacích. Studovaný vzorek generace X odpovídá přibližně 2,5 milionům lidí (1 milion domácností, kde hlavu rodiny řadíme do generace X), zatímco v generaci Y se jedná pouze asi o 2,2 miliony lidí (900 tisíc domácností s hlavou rodiny z generace Y). Tato čísla odpovídají počtu obyvatel z registrů dle údajů ze ČSÚ (<https://www.czso.cz/csu/czso/vekove-slozeni-obyvatelstva-2021>). Z tohoto důvodu většinu statistik v této studii zobrazujeme jako procentuální část konkrétní generace. Pro správnou interpretaci studie je nicméně nutné mít na paměti, že generace X je co do absolutního počtu osob početnější.

Většina námi použitých otázek z výběrového šetření SILC je vykazována na úrovni jednotlivých osob, ale několik je na úrovni domácností. Například možnost týdenní dovolené patří mezi otázky na úrovni domácností. Z šetření tak například nevíme, kolik osob si může dovolit týdenní dovolenou, ale víme, kolik osob v jednotlivých generacích žije v domácnosti, která uvádí, že si dovolenou může dovolit. V těchto případech pracujeme s tímto počtem a uvádíme podíl osob, které žijí v domácnostech, které se hlásí ke konkrétní odpovědi.

Předchozí studie IDEA

2023

(Ne)zvvyšování sociálních dávek v letech 2012–2023: přehled. Petr Janský, Daniel Kolář, duben 2023 [▶](#)

Vývoj postojů české veřejnosti k válečným uprchlíkům z Ukrajiny. Daniel Münich, Tomáš Protivínský, únor 2023 [▶](#)

Pandemie a očekávání rodičů ohledně návratnosti investic do vzdělávání dětí. Václav Korbel, únor 2023 [▶](#)

Ruce a mozky českých žen stále nevyužity. Jakub Grossmann, Daniel Münich, leden 2023 [▶](#)

2022

Vliv zvýšení rodičovského příspěvku na participaci žen na trhu práce. Jakub Grossmann, Filip Pertold, Michal Šoltés, Matěj Šarboch, Lucie Zapletalová, listopad 2022 [▶](#)

Nárůst cen energií a zvýšení příspěvku na bydlení v lednu 2022: Pomohlo to? Filip Pertold, Petr Pleticha, září 2022 [▶](#)

Platy učitelů v roce 2021: vrchol dosažen a co dál? Daniel Münich, Vladimír Smolka, srpen 2022 [▶](#)

Kompenzace ztráty příjmů v pandemii covid-19: vítězové a poražení. Klára Kalíšková, Lucie Zapletalová, srpen 2022 [▶](#)

Rozdíly v přísnosti známkování žáků a dopady na vzdělanostní aspirace. Daniel Münich, Tomáš Protivínský, červen 2022 [▶](#)

Chudoba a sociální dávky v sociálně vyloučených lokalitách. Miroslava Federičová, Klára Kalíšková, Lucie Zapletalová, červen 2022 [▶](#)

Dlouhodobá dědictví osvobození Sudet Rudou a americkou armádou. Jakub Grossmann, Štěpán Jurajda, květen 2022 [▶](#)

Odchody z učitelské profese v Evropě. Miroslava Federičová, Filip Pertold, březen 2022 [▶](#)

Intenzita používání vyučovacích metod učiteli a jejich vztah s výsledky vzdělávání. Václav Korbel, březen 2022 [▶](#)

Spočítali jsme za vás: Dopady zrušení superhrubé mzdy, snížení odvodů na sociální pojištění a zavedení daňových prázdnin. Klára Kalíšková, Michal Šoltés, leden 2022 [▶](#)

Nárůst o 395 miliard Kč oproti roku 2019: Kam směřoval první návrh výdajů státního rozpočtu na rok 2022. Daniel Kolář, Petr Janský, leden 2022 [▶](#)

Státní zaměstnanci a úředníci: kde pracují a za kolik? Daniel Bartušek, Petr Bouchal, Petr Janský, leden 2022 [▶](#)

Nemocenské pojištění: co způsobilo zavedení karenční doby? Jakub Grossmann, Lucie Zapletalová, leden 2022 [▶](#)

2021

Standardní granty GA ČR a publikační výkonnost vědců: Kontrafaktuální analýza projektů udělených v letech 2005–2014. Matěj Bajgar, říjen 2021 [▶](#)

Jaké změny v rodinné politice slibují volební programy politických stran? Shrnutí a rozbor. Michal Ostrý, Filip Pertold, září 2021 [▶](#)

Finanční podpora vysokoškolských studentů v České republice: Rekonstrukce systému nutná. Daniel Münich, Otakar Kořínek, září 2021 [▶](#)

Platy učitelů v roce 2020: Usne Česko na vavřínech? Daniel Münich, Vladimír Smolka, srpen 2021 [▶](#)

Maminka nebo školka? Dopady prodloužení čerpání rodičovského příspěvku na budoucí vzdělání a pracovní uplatnění dětí. Alena Bičáková, Klára Kalíšková, Lucie Zapletalová, srpen 2021 [▶](#)

Zásah nutný: dopady budoucího ekonomického vývoje a pandemických opatření na příjmy a výdaje systému veřejného zdravotního pojištění. Lucie Bryndová, Lenka Šlegerová, červen 2021 [▶](#)

Kdo v první vlně pandemie zachránil zaměstnance? Analýza čerpání podpory programu Antivirus B. Štěpán Jurajda, Pavla Doleželová, Lucie Zapletalová, duben 2021 [▶](#)

Práce z domova: možnost, nebo nutnost? Jakub Grossmann, Václav Korbel, Daniel Münich, březen 2021 [▶](#)

Výluka prezenční výuky během pandemie covid-19: odhad neviditelných ekonomických ztrát. Ole Jann, Daniel Münich, Lucie Zapletalová, duben 2021 [▶](#)

Společenský status učňovského vzdělávání v České republice: vývoj posledních 15 let a srovnání se zahraničím. Václav Korbel, Daniel Münich, únor 2021 [▶](#)

2020

Nechtěné plody prorodinných politik. Alena Bičáková, Klára Kalíšková, Lucie Zapletalová, prosinec 2020 [▶](#)

Vysoké náklady nízkého vzdělání v České republice. Jana Krajčová, Daniel Münich, prosinec 2020 [▶](#)

Grantová podpora a doktorské studium: analýza dat Grantové agentury Univerzity Karlovy. Václav Korbel, říjen 2020 [▶](#)

Personální politické konexe a efektivnost veřejných zakázek v letech 2007–2018. Bruno Baránek, Vítězslav Titl, září 2020 [▶](#)

Odchody do důchodu v Česku: role očekávání a zdravotního stavu v mezinárodním srovnání. Filip Pertold, Miroslava Federičová, září 2020 [▶](#)

Penzijní spoření se státní podporou v České republice: spíš podpěra než pilíř.

Jiří Šatava, srpen 2020 [▶](#)

Platy učitelů v roce 2019: Blýská se na lepší časy? Daniel Münich, Vladimír Smolka, červenec 2020 [▶](#)

Odkud se rekrutují výzkumníci na univerzitách? Vít Macháček, Martin Srholec, únor 2020 [▶](#)
interaktivní aplikace česká [▶](#), anglická verze studie [▶](#), interaktivní aplikace anglická [▶](#)

2019

Dichotomie spotřebních daní: zdroj veřejných rozpočtů a nástroj snižování újmy (diskusní studie). Vladimír Novák, Michal Šoltés, prosinec 2019 [▶](#)

Mezinárodní srovnání ředitelů škol: české administrativní inferno. Miroslava Federičová, listopad 2019 [▶](#)

Návratnost soukromých a veřejných výdajů na podnikatelský výzkum. Petr Pleticha, říjen 2019 [▶](#)

Dary politickým stranám a veřejné zakázky: evidence z let 2007–2014. Vítězslav Titl, Benny Geys, září 2019 [▶](#)

Platy českých učitelů: nová naděje. Daniel Münich, Vladimír Smolka, srpen 2019 [▶](#)

Stigma jako sebenaplnující se proroctví? Experimentální výzkum z českých věznic. Lubomír Cingl, Václav Korbel, srpen 2019 [▶](#)

Globalization of science: Evidence from authors in academic journals by country of origin. Vít Macháček, Martin Srholec, květen 2019 [▶](#)

Kvalita práce učitelů, vzdělanost, ekonomický růst a prosperita České republiky. Jana Krajčová, Daniel Münich, Tomáš Protivínský, květen 2019 [▶](#)

Dopady zvyšování minimální mzdy v letech 2013–2017 na zaměstnanost a mzdy v České republice. Jakub Grossmann, Štěpán Jurajda, Vladimír Smolka, duben 2019 [▶](#)

Zatížení školními domácími úkoly v České republice a srovnání se světem. Václav Korbel, Daniel Münich, duben 2019 [▶](#)

Elektromobil: nejdříve do vesmíru, do Česka až po slevě. Milan Ščasný, Iva Zvěřinová, Zuzana Rajchlová, Eva Kyselá, únor 2019 [▶](#)

A Comparison of Journal Citation Indices. Daniel Münich, Taras Hrendash, únor 2019 [▶](#)

Dopady známek na vysvědčení na životní rozhodnutí žáků. Miroslava Federičová, únor 2019 [▶](#)

2018

Oborová publikační výkonnost pracovišť výzkumných organizací v České republice v roce 2017. Daniel Münich, Taras Hrendash, prosinec 2018 [▶](#)

Které organizace mají nejcitovanější patenty? Nový pohled na hodnocení patentového výzkumu (interaktivní publikace). Oleg Sidorkin, Martin Srholec, listopad 2018 [▶](#)

Dopady zavedení karenční doby v roce 2008 na pracovní neschopnost. Filip Pertold, říjen 2018 [▶](#)

An International Comparison of Economic and Academic Performance of OECD Countries, interaktivní aplikace. Taras Hrendash, Štěpán Jurajda, Stanislav Kozubek, Daniel Münich, říjen 2018 [▶](#)

Dopady vyšších platů politiků na volby do zastupitelstev obcí. Ján Palguta, Filip Pertold, září 2018 [▶](#)

Dopady odkládaného zrušení superhrubé mzdy. Klára Kalíšková, Michal Šoltés, září 2018 [▶](#)

Intelektuální dovednosti českých učitelů v mezinárodním a generačním srovnání. Jana Krajčová, Daniel Münich, září 2018 [▶](#)

Obezita v České republice: mezinárodní srovnání s využitím dat z projektu SHARE. Filip Pertold, Jiří Šatava, srpen 2018 [▶](#)

Oborová publikační výkonnost pracovišť výzkumných organizací v České republice v letech 2011–2015, interaktivní aplikace. Taras Hrendash, Stanislav Kozubek, Daniel Münich, červenec 2018 [▶](#)

Dopady reformy rodičovských příspěvků v roce 2008 na pracovní zařazení matek. Barbara Pertold-Gebicka, červenec 2018 [▶](#)

Průvodce seniora: Jak neprodělat při předčasném odchodu do důchodu. Jiří Šatava, červenec 2018 [▶](#)

Komu školka (ne)pomůže? Zkušenosti ze série reforem předškolní péče v Německu. Filip Pertold, Lucie Zapletalová, červenec 2018 [▶](#)

Vyšší platy učitelů: sliby, sliby, sliby. Daniel Münich, Vladimír Smolka, červen 2018 [▶](#)

Kde se nejvíce publikuje v predátorských a místních časopisech? Bibliometrická analýza trochu jinak. Vít Macháček, Martin Srholec, červen 2018 [▶](#)

The low-skilled in the Czech Republic. Alena Bičáková, Klára Kalíšková, květen 2018 [▶](#)

Názvy firem a jejich vliv na firemní výkonnost. Jan Hanousek, Štěpán Jurajda, duben 2018 [▶](#)

Co skrývají známky na vysvědčení? Daniel Münich, Tomáš Protivínský, leden 2018 [▶](#)

2017

Růst disponibilních příjmů osob v letech 2005 až 2015: Kdo si polepšil? Jiří Šatava, prosinec 2017 [▶](#)

Místní časopisy ve Scopusu. Vít Macháček, Martin Srholec, prosinec 2017 [▶](#)

IDEA PRO VOLBY 2017. Rodinná politika v programech politických stran: přehled a rozbor. Klára Kalíšková, říjen 2017 [▶](#)

IDEA PRO VOLBY 2017. Důchody a důchodci ve volebních programech. Filip Pertold, Jiří Šatava, září 2017 [▶](#)

IDEA PRO VOLBY 2017. Platy učitelů ve volebních programech: přehled a rozbor. Daniel Münich, září 2017 [▶](#)

Kdo je váš starosta: volební soutěž a charakteristiky zastupitelů v ČR. Ján Palguta, srpen 2017 [▶](#)

Vrána k vráně sedá aneb důležitost oboru studia při výběru partnera. Alena Bičáková, Štěpán Jurajda, Lucie Zapletalová, červenec 2017 [▶](#)

IDEA PRO VOLBY 2017, Nízké platy učitelů: hodně drahé šetření [▶](#), Interaktivní aplikace studie [▶](#). Daniel Münich, červen 2017

IDEA PRO VOLBY 2017, Příjmy seniorů – práce, nástupní důchody a jejich valorizace. Jiří Šatava, červen 2017 [▶](#)

Do direct subsidies stimulate new R&D output in firms? A comparison of IMPULS, TIP and ALFA programmes. Oleg Sidorkin, Martin Srholec, červen 2017 [▶](#)

IDEA PRO VOLBY 2017. Podpora rodin s dětmi: daně, dávky a veřejné služby. Klára Kalíšková, květen 2017 [▶](#)

Pod pokličkou Beallových seznamů. Vít Macháček, Martin Srholec, květen 2017 [▶](#)

Přísnější tresty za vraždy? Vyhodnocení dopadů legislativního návrhu. Libor Dušek, březen 2017 [▶](#)

Ženy a muži v českém výzkumu: publikační výkon, produktivita, spoluautorství a trendy. Štěpán Jurajda, Stanislav Kozubek, Daniel Münich, Samuel Škoda, březen 2017 [▶](#)

Proč ženy v Evropě nechtějí mít více dětí? Matthias Doepke, Fabian Kindermann, překlad Ondřej Lukáš, Filip Pertold, únor 2017 [▶](#)

Studie z předchozích let jsou k dispozici na:

<http://idea.cerge-ei.cz/publikace>

Upozornění: Tato studie reprezentuje pouze názory autorů, a nikoli oficiální stanovisko Národohospodářského ústavu AV ČR, v. v. i. či Centra pro ekonomický výzkum a doktorské studium Univerzity Karlovy, CERGE.

Warning: This study represents only the views of the authors and not the official position of the Economics Institute of the Czech Academy of Sciences, v. v. i. as well as the Charles University, Center for Economic Research and Graduate Education.

Generace X a Y očima dat: Když byli rodiče mladí jako my

Studie 6/2023

© Eva Peňázová, Michal Šoltés

Národohospodářský ústav AV ČR, v. v. i., 2023

ISBN 978-80-7344-672-7 (Národohospodářský ústav AV ČR, v. v. i.)

Zaujala vás tato studie?

Podpořte nezávislý akademický výzkum
dopadů veřejných politik ČR
a přispějte na naši činnost,
abychom mohli napsat další.

IDEA se v rámci Národohospodářského ústavu AV ČR, v. v. i. podílí na aktivitách Strategie AV21
IDEA at the Economics Institute of the Czech Academy of Sciences participates in the Strategy AV21 activities

Akademie věd
České republiky

Špičkový výzkum ve veřejném zájmu

Generace X a Y očima dat: Když byli rodiče mladí jako my

Studie Institutu pro demokracii a ekonomickou analýzu (IDEA)

O IDEA

Institut pro demokracii a ekonomickou analýzu (IDEA) je nezávislý think-tank zaměřující se na analýzu, vyhodnocování a vlastní návrhy veřejných politik. Doporučení IDEA vychází z analýz založených na faktech, datech, jejich nestranné interpretaci a moderní ekonomické teorii.

IDEA je think-tank Národohospodářského ústavu AV ČR, v. v. i. a vznikla z iniciativy a pod vedením prof. Jana Švejnara. Národohospodářský ústav AV ČR, v. v. i. (NHÚ – angl. zkratka EI) tvoří společné akademické pracoviště CERGE-EI spolu s Centrem pro ekonomický výzkum a doktorské studium Univerzity Karlovy (anglická zkratka CERGE).

Principy fungování IDEA

1. Vytváření shody na základě intelektuální otevřenosti – přijímání volné soutěže myšlenek, otevřenost podnětům z různých částí světa, přehodnocování existujících stanovisek vzhledem k novým výzvám.
2. Využívání nejvhodnějších teoretických a praktických poznatků – snaha o rozvinutí postupů na základě nejlepších teoretických i praktických poznatků (z České republiky i ze zahraničí).
3. Zaměření aktivit na vytvoření efektivní politiky a strategie České republiky – doplňovat akademické instituce vytvářením podkladů efektivním a operativním způsobem.

Pokud chcete dostávat do své emailové schránky informace o připravovaných studiích a akcích IDEA, napište nám na

idea@cerge-ei.cz

About IDEA

The Institute for Democracy and Economic Analysis (IDEA) is an independent think tank focusing on policy-relevant research and recommendations. IDEA recommendations are based on high quality data, objective evidence-based analysis, and the latest economic theories.

IDEA is a think tank at the Economics Institute of the Czech Academy of Sciences and is led by its founder, Prof. Jan Švejnar. The Economics Institute (EI) of the Czech Academy of Sciences forms part of a joint workplace, CERGE-EI, together with the Center for Economic Research and Graduate Education of the Charles University (CERGE).

IDEA's Working Principles

1. We build consensus on the basis of intellectual openness – we believe in a free competition of ideas, are open to initiatives from various parts of the world, and constantly review existing opinions in the light of new challenges.
2. We make use of the most appropriate theoretical and empirical findings, and strive to develop methods based on the best theoretical and practical knowledge (both from the Czech Republic and from abroad).
3. We focus on creating effective policy and strategy for the Czech Republic, complementing academic institutions by producing materials in a constructive, practical format.

If you would like to receive regular information about the latest IDEA studies and events please subscribe to our mailing list by contacting

idea@cerge-ei.cz

PROJEKT NÁRODOHOSPODÁŘSKÉHO ÚSTAVU AKADEMIE VĚD ČR

<http://idea.cerge-ei.cz>